

Nội dung chi tiết

- Khái niệm
- Các đặc trưng của RBTV
- Phân loại
- Cài đặt

© Bộ môn HTTT - Khoa CNTT Trường ĐH KHTN

Khái niệm

- RBTV (Integrety Constraints) được phát hiện từ <u>ngữ nghĩa của dữ liệu</u> hoặc <u>thể hiện của dữ liệu trong thực tế</u> (1).
- RBTV nhằm đảm bảo (1):
 - Tính đúng của dữ liệu và mô hình dữ liệu.
 - Ngữ nghĩa của CSDL
- Khi RBTV được khai báo, mọi thể hiện của quan hệ đều phải thỏa các RBTV này ở bất kỳ thời điểm nào ⁽¹⁾.
- RBTV được phát hiện và khai báo bởi các thiết kế viên trong quá trình thiết kế dữ liệu ⁽¹⁾.
- RBTV được định nghĩa trên một quan hệ hoặc liên quan đến nhiều quan hê ⁽¹⁾.

(1) Trích từ sách: Fundamental of Databases 4th , Ramez Elmasri & Shamkant B. Navathe, ISBN 0-321-12226-7, 2003

Nội dung chi tiết

- Khái niệm và phân loại
- Các đặc trưng của RBTV
 - Bối cảnh
 - Nội dung
 - Bảng tầm ảnh hưởng
- Phân loai
- Cài đăt

Bối cảnh

- Bối cảnh của môt RBTV
 - Là những quan hệ có khả năng bị vi phạm RBTV khi thực hiện các phép cập nhật dữ liệu (thêm, xóa, sửa dữ liệu)
- Ví dụ (R1)
 - Mức lương của một người giáo viên không được vượt quá trưởng bộ môn
 - · Các phép cập nhật
 - Cập nhật lương cho giáo viên
 - Thêm mới một giáo viên vào một bộ môn
 - Bổ nhiệm trưởng bộ môn cho một bộ môn
 - Bối cảnh: GIAOVIEN, BOMON

Bối cảnh (tt)

- Ví dụ (R2)
 - Người quản lý trực tiếp (của một giáo viên) phải là một giáo viên trong cùng bộ môn
 - · Các phép cập nhật
 - Cập nhật người quản lý trực tiếp của một giáo viên
 - Thêm mới môt giáo viên
 - Bối cảnh: GIAOVIEN

Nội dung

- Nội dung của một RBTV được phát biểu bằng
 - Ngôn ngữ tự nhiên
 - Dễ hiểu nhưng thiếu tính chặt chẽ
 - Ngôn ngữ hình thức
 - Cô đọng, chặt chẽ nhưng đôi lúc khó hiểu
 - Biểu diễn thông qua
 - Đại số quan hệ
 - Phép tính quan hệ (biến bộ)
 - Mã giả (pseudo code)

Nội dung (tt)

- Ví dụ (R1)
 - Ngôn ngữ tự nhiên
 - Mức lương của một người giáo viên không được vượt quá trưởng bộ môn của giáo viên đó.
 - Ngôn ngữ hình thức

Nội dung (tt)

- Ví dụ (R2)
 - Ngôn ngữ tự nhiên
 - Người quản lý trực tiếp của một giáo viên phải là một giáo viên trong cùng bộ môn
 - Ngôn ngữ hình thức

```
\forall \textbf{(t)} (\mathsf{GIAOVIEN}(t) \land (\mathsf{t.GVQLCM} \neq \mathsf{null} \implies \\ (\exists s) (\mathsf{GIAOVIEN}(s) \land s \neq \mathsf{t} \land s.\mathsf{MABM} = \mathsf{t.MABM} \\ \land s.\mathsf{MAGV} = \mathsf{t.GVQLCM})))
```


Bảng tầm ảnh hưởng

- Bảng tầm ảnh hưởng
 - Xác định thao tác cập nhật nào cần phải kiểm tra RBTV khi được thực hiện trên quan hệ bối cảnh
- Có 2 loai
 - Bảng tầm ảnh hưởng cho một RBTV
 - Bảng tầm ảnh hưởng tổng hợp

Bảng tầm ảnh hưởng một RBTV

Tên_RB	Thêm	Xóa	Sửa
Quan hệ 1 + Quan hệ 2 -		-	+ (Thuộc tính)
		+	_
Quan hệ n	_	+	_

(-) Không vi phạm RBTV

© Bộ môn HTTT - Khoa CNTT -Trường ĐH KHTN

Bảng tầm ảnh hưởng tổng hợp

	Ràng buộc 1 Ràng buộc 2				Ràng buộc m		òc m				
	Т	Χ	S	Т	Х	S			 Т	Χ	S
Quan hệ 1	+	-	+	+	-	+			+	-	+
Quan hệ 2	-	+	-								
Quan hệ 3	-	-	+						-	+	-
Quan hệ n				-	+	-			-	-	+

Nội dung chi tiết

- Khái niệm
- Các đặc trưng của RBTV
- Phân loại
- Cài đặt

Phân loại

- RBTV được chia làm 3 loại chính (1):
 - RBTV bắt buộc liên quan đến mô hình dữ liệu (inherent model based constraints).
 - <u>Ví dụ</u>: Một quan hệ không được chứa các bộ dữ liệu trùng nhau.
 - RBTV liên quan đến lược đồ của mô hình dữ liệu (schema based constraints).
 - Ví du: Ràng buộc miền giá trị, ràng buộc trên khóa, ràng buộc trên giá trị rỗng, ràng buộc tham chiếu.
 - RBTV dựa trên ứng dụng (application based constraints).
 - Ví du: Mức lương của một người giáo viên không được vượt quá trưởng bộ môn

(1) Trích từ sách: Fundamental of Databases 4th , Ramez Elmasri & Shamkant B. Navathe, ISBN 0-321-12226-7, 2003

© Bộ môn HTTT - Khoa CNTT Trường ĐH KHTN

14

Phân loại

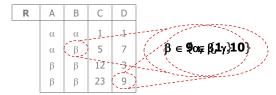
- RBTV liên quan đến một quan hệ:
 - Miền giá trị
 - · Liên bộ
 - · Liên thuộc tính
- RBTV liên quan đến nhiều quan hệ:
 - Tham chiếu
 - · Liên bộ liên quan hệ
 - · Liên thuộc tính liên quan hệ
 - Thuộc tính tổng hợp
 - · Chu trình

RBTV - Miền giá trị

Ràng buộc qui định các giá trị cho một thuộc tính

- Miền giá trị
 - Liên tục
 - Rời rạc

- Giới tính của giáo viên phải là 'Nam' hoặc 'Nữ'
 - Bối cảnh: GIÁOVIÊN
 - Biểu diễn:

$$\forall (t)(\mathsf{GIAOVIEN}(t) \land (t.\mathsf{PHAI} = \mathsf{'Nam'} \lor t.\mathsf{PHAI} = \mathsf{'N\tilde{w}'}))$$
 hay
$$\mathsf{DOM}(\mathsf{PHAI}) = \{\mathsf{'Nam'}, \mathsf{'N\tilde{w}'}\}$$

Bảng tầm ảnh hưởng:

R3	Thêm	Xóa	Sửa	
GIÁOVIÊN	+	-	+ (PHAI)	
	© Bá	môn HTTT - Kl Trường ĐH KI		

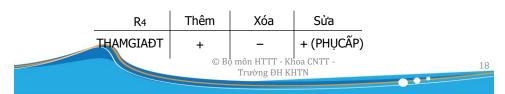

Ví dụ 4

- Phụ cấp của mỗi công việc trong đề tài không được vượt quá 20 triệu.
 - Bối cảnh: THAMGIAĐT
 - Biểu diễn:

 \forall (t)(THAMGIAÐT(t) \land t.PHỤCÂP \leq 20)

Bảng tầm ảnh hưởng:

RBTV - Liên bộ

 Sự tồn tại của một hay nhiều bộ phụ thuộc vào sự tồn tại của một hay nhiều bộ khác trong cùng quan hệ

R	Α	В	С	D
	- α	α	1	1
	α	β	5	7
	β	β	12	3
	β	β	23	9

- Trường hợp đặc biệt
 - RB khóa chính
 - RB duy nhất (unique)

Ví dụ 5

- Tên bộ môn là duy nhất.
 - Bối cảnh: BOMON
 - Biểu diễn:

```
\forall (t1, t2) (BOMON(t1) \land BOMON(t2) \land (t1\neq t2 \Rightarrow t1.TENBM \neq t2.TENBM))
```

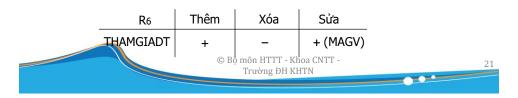
- Bảng tầm ảnh hưởng:

- Một giáo viên được tham gia tối đa 5 công việc trong tất cả đề tài
 - Bối cảnh: THAMGIAĐT
 - Biểu diễn:

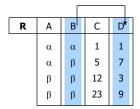
- Bảng tầm ảnh hưởng:

RBTV - Liên thuộc tính

Là ràng buộc giữa các thuộc tính trong cùng quan hệ

 Một giáo viên không trực tiếp quản lý chuyên môn chính mình

GIAOVIEN

- Bối cảnh:
- Biểu diễn: $(\forall t)$ (GIAOVIEN(t) \land (t.GVQLCM = null \lor t.GVQLCM \ne t.MAGV) }
- Bảng tầm ảnh hưởng:

Ví dụ 9

- Ngày bắt đầu của đề tài luôn nhỏ hơn ngày kết thúc của đề tài.
 - Bối cảnh: ĐÈTÀI
 - Biểu diễn:

 $(\forall t)(\ D \hat{E} T \hat{A} I(t) \land t.NG \hat{A} Y B D \le t.NG \hat{A} Y K T)$

- Bảng tầm ảnh hưởng:

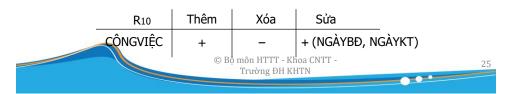

- Ngày bắt đầu của một công việc luôn nhỏ hơn ngày kết thúc của công việc đó.
 - Bối cảnh: CÔNGVIỆC
 - Biểu diễn:

 $(\forall t)($ CÔNGVIỆC $(t) \land t.NGÀYBĐ \le t.NGÀYKT<math>)$

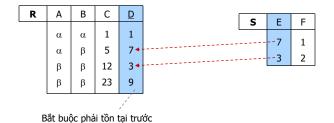
- Bảng tầm ảnh hưởng:

RBTV - Tham chiếu

- Còn gọi là phụ thuộc tồn tại
- Giá trị xuất hiện tại các thuộc tính trong một quan hệ nào đó phải tham chiếu đến giá trị khóa của một quan hệ khác cho trước.

Trường hợp đặc biệt

RB khóa ngoại

© Bộ môn HTTT - Khoa CNTT Trường ĐH KHTN

26

- Mọi giáo viên phải thuộc về một bộ môn cụ thể.
 - Bối cảnh: BOMON, GIAOVIEN
 - Biểu diễn:

 $(\forall t)(GIAOVIEN(t) \land \exists s(BOMON(s) \land s.MABM = t.MABM))$

- Bảng tầm ảnh hưởng:

R11	Thêm	Xóa	Sửa	
GIAOVIEN	+	-	+ (MABM)	_
BOMON	-	+	+(MABM)	_
	© E	3ộ môn HTTT - K Trường ĐH K		27

Ví dụ 12

- Trưởng bộ môn phải là một giáo viên
 - Bối cảnh: BOMON, GIAOVIEN
 - Biểu diễn:

 $(\forall t)(\mathsf{BOMON}(t) \land \exists s(\mathsf{GIAOVIEN}(s) \land s.\mathsf{MAGV} = t.\mathsf{TRUONGBM}))$

- Bảng tầm ảnh hưởng:

	R12	Thêm	Xóa	Sửa
	GIAOVIEN	-	+	+ (MAGV)
-	BOMON	+	-	+(TRUONGBM)

28

RBTV - Tham chiếu (tt)

- Thường có bối cảnh là hai quan hệ
 - Nhưng có trường hợp suy biến thành một quan hệ
 - Ví dụ (R2)
 - Người quản lý trực tiếp của một giáo viên phải là một giáo viên trong cùng bộ môn
 - Bối cảnh: GIAOVIEN
 - Biểu diễn:

 \forall (t)(GIAOVIEN(t) \land (t.GVQLCM \neq null \Rightarrow

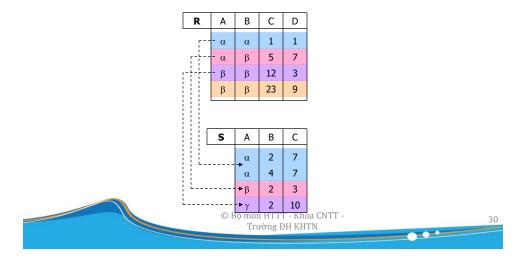
• Bảngឡភ្លែណ្ណបុរ្គ្រាស់ត្អ្ល∧ s.MABM = t.MABM ∧ s.MAGV = t.GVQLCM)))

RBTV - Liên bộ, liên quan hệ

 Là ràng buộc xảy ra giữa các bộ trên nhiều quan hệ khác nhau

- Mỗi đề tài phải có ít nhất một công việc thuộc về đề tài đó
 - Bối cảnh: DETAI, CONGVIEC
 - Biểu diễn:

 $(\forall t) (DETAI(t) \land (\exists s)(CONGVIEC(s) \land t.MADT = s.MADT))$

- Bảng tầm ảnh hưởng:

R13	Thêm	Xóa	Sửa	_
DETAI	+	-	+(MADT)	-
CONGVIEC	-	+	+ (MADT)	-
	©	Bộ môn HTTT - Trường ĐH		3

Ví dụ 14

- Mỗi bộ môn phải có ít nhất một giáo viên
 - Bối cảnh: GIAOVIEN, BOMON
 - Biểu diễn:

 $(\forall t) \; (\mathsf{BOMON}(t) \land (\exists s) (\mathsf{GIAOVIEN}(s) \land t.\mathsf{MABM} = s.\mathsf{MABM}))$

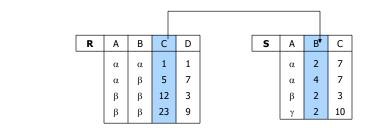
- Bảng tầm ảnh hưởng:

	R14	Thêm	Xóa	Sửa	_
	BOMON	+	-	+(MABM)	
•	GIAOVIEN	-	+	+ (MABM)	-
		©	Bộ môn HTTT - Trường ĐH		32

RBTV - Liên thuộc tính, liên quan hệ

 Là ràng buộc xãy ra giữa các thuộc tính trên nhiều quan hệ khác nhau

Ví dụ 15

- Ngày sinh của trưởng bộ môn phải nhỏ hơn ngày nhận chức:
 - Bối cảnh: GIAOVIEN, BOMON
 - Biểu diễn:

 $(\forall t)(\mathsf{BOMON}(t) \land \exists s(\mathsf{GIAOVIEN}(s) \land s.\mathsf{MAGV} = t.\mathsf{TRUONGBM}$ $\land s.\mathsf{NGAYSINH} < t.\mathsf{NGAYNHANCHUC}))$

- Bảng tầm ảnh hưởng:

R15	Thêm	Xóa	Sửa	
GIAOVIEN	-	_	+ (NGAYSINH)	
BOMON	+	© Bộ mỗn HTTT Trường ĐI	kho(NGAYNHANCHUC, TRUONGBM)	34
		Truong Di	TKITIN	

- Phụ cấp của một công việc trong đề tài luôn luôn nhỏ hơn kinh phí của đề tài đó.
 - Bối cảnh: THAMGIADT, DETAI
 - Biểu diễn:

$$(\forall t)(\mathsf{THAMGIADT}(t) \land \exists s(\mathsf{DETAI}(s) \land s.\mathsf{MADT} = t.\mathsf{MADT} \\ \land t.\mathsf{PHUCAP} < s.\mathsf{KINHPHI}))$$

- Bảng tầm ảnh hưởng:

R16	Thêm	Xóa	Sửa	
THAMGIADT	+	_	+ (PHUCAP)	
DETAI	+	© Bộ mỗn HTTT	Khoa CN'H' (KINHPHI)	35
		Trường ĐI	H KHTN	

RBTV - Thuộc tính tổng hợp

- Thuộc tính tổng hợp (còn gọi là thuộc tính suy diễn)
 - Là thuộc tính có giá trị được tính toán từ các thuộc tính khác
- Khi CSDL có thuộc tính tổng hợp
 - RBTV bảo đảm quan hệ giữa thuộc tính tổng hợp và các thuộc tính nguồn

- BOMON(MABM, TENBM, TRUONGBM, NGAYNHANCHUC, SO_GV)
- Số giáo viên của một bộ môn phải bằng tổng số lượng giáo viên thuộc bộ môn đó đó
 - Bối cảnh: GIAOVIEN, BOMON
 - Biểu diễn:

$$(\forall t)(BOMON(t) \land t.SO_GV = card(\{ s|GIAOVIEN(s) \land s.MABM = t.MABM\}))$$

- Bảng tầm ảnh hưởng:

R17	Thêm	Xóa	Sửa	
GIAOVIEN	+	+	+ (MABM)	
BOMON	+ @	Bộ mô <u>n</u> HTTT - Trường ĐH	Khoa CNTT(SO_GV) KHTN	-0.

RBTV - Chu trình

- Lược đồ CSDL có thể được biểu diễn bằng đồ thị
 - Đỉnh
 - Quan hệ
 Tên quan hệ
 Thuộc tính
 Tên thuộc tính
 - Canh
 - Đường nối một đỉnh quan hệ với một đỉnh thuộc tính trong lược đồ CSDL

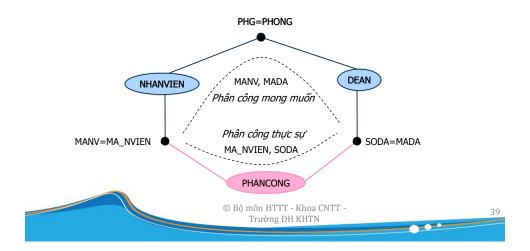

- Chu trình
 - Đồ thị xuất hiện đường đi khép kín ~ Lược đồ CSDL có chu trình

 Nhân viên chỉ được phân công vào các đề án do phòng ban của mình phụ trách

Ví dụ 17 (tt)

- Nhân viên chỉ được phân công vào các đề án do phòng ban của mình phụ trách
 - Bối cảnh: NHANVIEN, DEAN, PHANCONG
 - Biểu diễn:

NVDA
$$\leftarrow$$
 NHANVIEN $\bowtie_{PHG=PHONG}$ DEAN ($\forall t$) (PHANCONG(t) \land (3s)(NVDA(s) \land

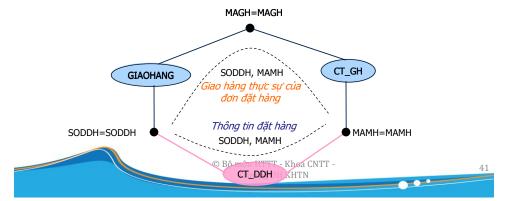
 $t.MA_NVIEN = s.MANV \land t.MADA = s.SODA))$

Bảng tầm ảnh hưởng:

	R17	Thêm	Xóa	Sửa	
	NHANVIEN	_	_	+ (PHG)	
	DEAN	_	-	+ (PHONG)	
3	PHANCONG	+ ©	Bộ mô <u>n</u> HTTT - Trường ĐH	Khoz (MATNVIEN,SODA)	4

- DDH (<u>SODDH</u>, NGAYDH, MAKH)
- CT_DDH (SODDH, MAMH, SOLUONG, DONGIA)
- GIAOHANG(MAGH, NGAYGH, TONGTIEN, SODDH)
- CT_GH (<u>MAGH, MAMH</u>)
- Chỉ được phép giao các mặt hàng mà khách hàng có đặt.

Nội dung chi tiết

- Khái niệm
- Các đặc trưng của RBTV
- Phân loại
- Cài đặt
 - Trigger
 - Transaction (giao tác)
 - Stored Procedure (thủ tục lưu trữ nội)

Cài đặt

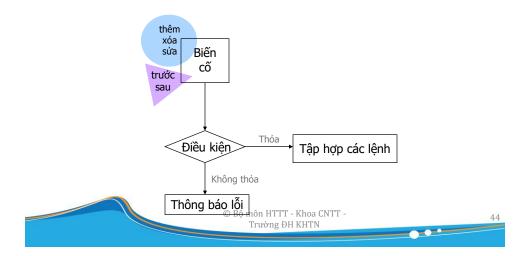
- Các RBTV được cài đặt bởi
 - Primary key
 - Foreign key
 - Check constraint
 - Trigger
 - Transaction

Trigger

 Là tập hợp các lệnh được thực hiện tư động khi xuất hiện một biến cố nào đó

Trigger (tt)

Cú pháp

Transaction

- Là tập các lệnh thực hiện một xử lý nào đó trong một ứng dụng CSDL, sao cho
 - Hoặc là tất cả các lệnh đều được thực hiện thành công
 - Hoặc là không có lệnh nào được thực hiện
- Ví dụ: xử lý chuyển tiền trong ngân hàng

```
Giao tác Chuyển_tiền

Giảm tiền trong tài khoản người gửi

Tăng tiền trong tài khoản người nhận

Nếu tất cả đều thành công thì hoàn tất giao tác

Ngược lại quay lui giao tác

© Bộ môn HTTT - Khoa CNTT -

Trường ĐH KHTN
```


Transaction (tt)

- Giao tác phải đảm bảo
 - Tính nguyên tố (atomicity)
 - Tính nhất quán của CSDL (consistency)
 - · Các RBTV không bị vi phạm
 - Trong khi thực hiện giao tác
 - Trước và sau khi thực hiện giao tác

Ví dụ 7

Mỗi trận đấu là cuộc thi đấu của đúng 2 đội

Giao tác Thêm_trận_đấu(t, s)

Thêm t vào THIDAU

Thêm s vào THIDAU

Nếu có một thao tác thất bại thì

Quay lui giao tác

Ngược lại

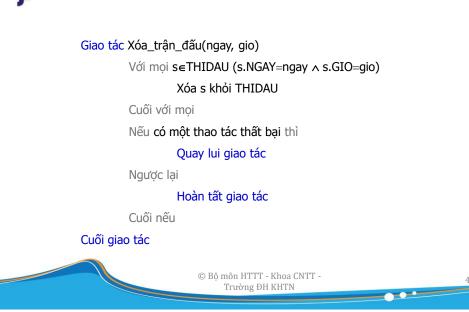
Hoàn tất giao tác

Cuối nếu

Cuối giao tác

Ví dụ 7 (tt)

Ví dụ 11

Mỗi hóa đơn phải có ít nhất một chi tiết hóa đơn

```
Giao tác Thêm_hóa_đơn
Thêm HOADON
Thêm chi tiết thứ 1 vào CTHD
Thêm chi tiết thứ 2 vào CTHD
...
Nếu có một thao tác thêm thất bại thì
Quay lui giao tác
Ngược lại
Hoàn tất giao tác
Cuối nếu

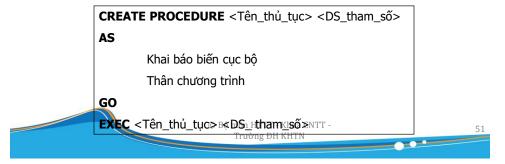
Cuối giao tác

© Bộ môn HTTT - Khoa CNTT -
Trường ĐH KHTN
```


Stored Procedure

- Các DBMS thương mại cung cấp <u>cách thức lưu trữ các hàm</u> hay thủ tuc
 - Được lưu trữ trong lược đồ CSDL
 - Được sử dụng trong các câu lệnh SQL
- Cú pháp

Ví dụ 7

Mỗi trận đấu là cuộc thi đấu của đúng 2 đội

```
CREATE PROCEDURE Thêm_trận_đấu
t THIDAU , s THIDAU
AS

begin tran
Thêm t vào THIDAU
If @@error<>0 rollback tran

Thêm s vào THIDAU
If @@error<>0 rollback tran
commit tran

GO
```


Nhận xét

- DBMS sẽ kiểm tra RBTV
 - Sau khi một thao tác cập nhật diễn ra trên CSDL
 - Cuối mỗi giao tác
- Nên cài đặt RBTV ở đâu ???
 - DBMS
 - Application
 - Trigger quá nhiều → hệ thống chậm chạm
 - Stored Procedure → hiệu quả cao

